

Nagroda i kara jako metody wychowania stosowane w rodzinie na przykładzie uczniów klas ósmych Szkoły Podstawowej nr 3 w Koszalinie

Liczba stron: 121

Nazwa Szkoły Wyższej: Bałtycka Wyższa Szkoła Humanistyczna w Koszalinie

Rodzaj pracy: magisterska

Rok oddania: 2001

Zawartość pracy:

SPIS TREŚCI

WSTĘP 5

Rozdział I. ROLA NAGRODY W MODYFIKACJI
ZACHOWAŃ LUDZKICH 9

1.1. Istota nagrody..... 9

1.2. Warunki skuteczności nagrody..... 14

1.3. Rodzaje nagród..... 21

Rozdział II. ROLA KARY W MODYFIKACJI
ZACHOWAŃ LUDZKICH..... 26

2.1. Istota kary..... 26

2.2. Warunki skuteczności kar..... 39

2.3. Rodzaje kar..... 52

Rozdział III. METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH..... 62

3.1. Pojęcie badań własnych..... 62

3.2. Przedmiot i cel badań. Problemy badawcze, hipotezy..... 63

3.3. Zmienne i ich wskaźniki.....	67
3.4. Metody, techniki, narzędzia badawcze.....	70
3.5. Organizacja i przebieg badań.....	72
3.6. Charakterystyka badanego środowiska.....	75

Rozdział IV. NAGRODA I KARA W ŚWIETLE BADAŃ WŚRÓD UCZNIÓW KLAS ÓSMYCH.....

4.1. Czy rodzice stosują kary i nagrody?.....	79
4.2. Rodzaje nagród i kar najczęściej stosowanych wobec uczniów.....	83
4.3. Powody, z jakich najczęściej nagradza i karze się uczniów.....	88
4.4. Wpływ nagrody i kary na zachowanie się uczniów.....	91
4.5. Sprawiedliwość nagród i kar.....	97
4.6. Nagroda i kara jako środek wychowawczy.....	100

WNIOSKI..... 104

PRZYPISY..... 108

BIBLIOGRAFIA..... 111

ANEKS..... 114

A. Kwestionariusz ankiety..... 115

B. Wykaz tabel..... 119

C. Wykaz rysunków..... 120

D. Wykaz wykresów..... 121

WSTĘP

Rodzice są odpowiedzialni za naukę swych dzieci, nauczyciele – swych uczniów. Każdy, kto czuje się odpowiedzialny za kształcenie lub szkolenie w domu, szkole, zakładzie pracy, musi się zdecydować, do jakich motywów się odnieść.

Ze względu na swoją pozycję związaną z odpowiedzialnością rodzic ma zwykle do dyspozycji nagrody i kary, a sukces jego będzie po części zależny od umiejętności posługiwania się nimi tak, aby zachęcić do uczenia się rzeczy pożądanых, przy niewielkich skutkach ubocznych, których wolałby uniknąć.

Biorąc powyższe pod uwagę osoba odpowiedzialna za proces nauczania i wychowania, chcąc osiągnąć zamierzony cel, powinna poznać rolę stosowanych przez nią nagród i kar w modyfikacji ludzkich zachowań. Uważam, że jest to czynnik bardzo istotny, by człowiek, który stosuje pewne mechanizmy i działania,

w pierwszej kolejności zapoznał się z możliwymi ich konsekwencjami, a dopiero później zaczął je wprowadzać w swoim praktycznym działaniu.

W świetle rozmaitych teorii uczenia się kwestia równoważności czy równorzędności nagród i kar przy utrwalaniu lub eliminowaniu czynności lub zachowań dziecka okazuje się bardzo złożona i kontrowersyjna.

W sprawie skuteczności nagród i kar zarysowały się różne stanowiska, zależne między innymi od stopnia zrozumienia obu tych pojęć, przypisywania im szerszego lub węższego zakresu.

Od urodzenia rozwój dziecka kierowany jest poprzez egzekwowanie zakazów, nakazów, poleceń czy instrukcji. Podstawowym procesem, dzięki któremu udaje się egzekwować wyżej wymienione formy, jest uczenie się, a w nim wzmacnianie zachowań poprzez kary i nagrody.

Czynność karania i nagradzania jest jedną z bardziej złożonych interakcji społecznych. Zarówno osoba karząca, jak i karana bądź nagradzająca, jak i nagradzana stanowią sobą odrębne osobowości o określonych właściwościach. Osoby te łączyły w przeszłości pozytywne bądź negatywne doświadczenia. Wreszcie zagadnienia karania i nagradzania występujące w różnych sytuacjach społecznych raz w obecności grupy, innym razem w sytuacji izolacji od osób.

Bezsprzecznym osiągnięciem psychologii jest odkrycie, że nie ma prostoliniowej zależności pomiędzy eskalacją kar w stosunku do ludzi, a równoległą zmianą ich zachowań w kierunku społecznie oczekiwanym.

Stosując nagrody i kary w odniesieniu do innych ludzi, stawiamy sobie następujące cele:

- a) zapoczątkować określone zachowanie;
- b) utrzymać zachowanie,
- c) zapobiec występowaniu zachowań niepożądanych.

Rozwiązanie niektórych przedstawionych powyżej problemów stanowiło główną przesłankę do napisania prezentowanej przeze mnie pracy magisterskiej.

Analizując materiał badawczy zebrany na przykładzie klas ósmych Szkoły Podstawowej nr 3 w Koszalinie w marcu 2000 roku oraz dostępnej literaturze fachowej, pragnę przedstawić, w jaki sposób kształtuje się system nagród i kar stosowanych w rodzinie.

Mam nadzieję, że praca ta będzie stanowiła pomoc dla każdego członka naszego społeczeństwa, który w swoim życiu podejmie się odpowiedzialności za proces wychowania i nauczania dzieci.

Niniejsza praca składa się z czterech rozdziałów:

- dwóch teoretycznych,
- metodologicznego,
- badawczego.

W pierwszym rozdziale teoretycznym przedstawiłem rolę nagrody w modyfikacji zachowań ludzkich, poruszając jej trzy główne aspekty: istotę, warunki skuteczności i jej rodzaje.

W podobny sposób ująłem zagadnienia i aspekty dotyczące roli kary w modyfikacji ludzkich zachowań, które stanowią treść kolejnego rozdziału teoretycznego mojej pracy.

Rozdział trzeci natomiast, poświęciłem metodologii badań własnych, prezentując pojęcie badań naukowych, ich przedmiot, cele oraz problemy i hipotezy. W dalszym ciągu tego rozdziału zdefiniowałem zmienne i ich wskaźniki, a także metody, techniki i narzędzia badawcze, organizację i przebieg badań oraz charakterystykę środowiska, w którym ów badania zostały przeprowadzone.

Nagroda i kara w świetle przeprowadzonych badań, to tematyka ostatniego rozdziału mojej pracy. Na podstawie zebranego materiału badawczego i jego analizy odpowiedziałem na pytanie: czy rodzice stosują nagrody i kary?, przedstawiłem rodzaje nagród i kar najczęściej stosowanych przez rodziców, powody nagradzania i karania, wpływ nagród i kar na dzieci, aspekt sprawiedliwości nagród i kar oraz ich sensu, jako środka wychowawczego.

Z tego miejsca pragnę również serdecznie podziękować Panu mgr Bolesławowi Prusakowi - dyrektorowi Szkoły Podstawowej nr 3 w Koszalinie - oraz wychowawcom klas ósmych za wyrażenie zgody i umożliwienie przeprowadzenia badań z uczniami.

Osobne podziękowania kieruję pod adresem Pani prof. dr hab. Elżbiety Gaweł-Luty - promotora mojej pracy magisterskiej - za duży wkład pracy, cierpliwość i fachowe rady podczas seminariów magisterskich, których owoc mam zaszczyt zaprezentować poniżej.

To jest gotowa, obroniona praca. Gdyby chcieli Państwo zlecić napisanie zupełnie

nowej pracy, to zapraszamy na stronę [pisanie prac](#) - sprawdzony serwis!